

ПРОГРАМНІ ПРОДУКТИ ДЛЯ ЕЛЕКТРОННОЇ ОБРОБКИ ДАНИХ

Питанням аудиту та його автоматизації займалося чимало українських та зарубіжних вчених. У монографії Г. М. Давидова «Аудит: теорія і практика» розглянуто правові засади здійснення незалежної аудиторської діяльності в Україні, звернено увагу на закордонний досвід аудиту [1,278].

Вагомий внесок у дослідження автоматизації аудиту зробив С. В. Івахненко. У своїй монографії «Комп'ютерний аудит: контрольні методики і технології» він розглядає ряд теоретичних та практичних питань, пов'язаних зі змінами у контрольній діяльності, зумовленими застосуванням інформаційних технологій. Автор розробив та обґрунтував оцінку аудиторських ризиків, висвітлив методику перевірок комп'ютерних систем фінансового обліку, а також основні підходи до автоматизації проведення аудиторської перевірки [2].

Рой Додж зазначає, що із зниженням ефективності внутрішнього контролю, викликаного широким використанням комп'ютерів, підвищується значення незалежних тестів та аналітичної перевірки [1,278].

В. Ю. Лісіна у своїй статті «Використання сучасних інформаційних технологій у вітчизняному аудиті з врахуванням міжнародних стандартів» порушила актуальні питання автоматизації аудиту в сучасних умовах ведення бізнесу [5, 321].

Рон Вебер, автор ґрунтовного посібника з аудиту інформаційних систем, пише: «Для того, щоб бути хорошим аудитором, необхідно бути кращим в бізнесі, ніж ваші клієнти. Напевне, ніколи ще аудитори так гостро не стикались із викликом своєму професіоналізму, ніж коли вони вступили в сферу контролю та аудиту інформаційних систем» [4,55].

Принциповою відмінністю автоматизованого аудиту є те, що сучасний аудитор має можливість перевірити всю генеральну сукупність, яка формує певний тип операцій або залишок на рахунку, весь набір документів або рахунків аналітичного обліку, а не покладатися лише на вибірки [2,238]. Комп'ютерні програми, які дозволяють проводити подібний аналіз, отримали назву аудиторського програмного забезпечення загального призначення (*generalized audit software – GAS*). Як правило, в країнах, де дослідження файлів баз даних у комп'ютерному аудиті є поширеним явищем, аудитори для аналізу файлів даних використовують такі програмні пакети, як ACL або IDEA [2].

«Слабкі місця» застосування таких програмних продуктів з точки зору практикуючого українського аудитора полягають у:

- необхідності знати мову інтерфейсу аудиторської програми (в даному випадку – англійську. ACL, наприклад, має німецький,

французький тощо інтерфейси, навіть польський, але не має українського або російського);

- необхідності бути впевненим у коректному перенесенні даних з облікової системи;
- потребі вивчати мову запитів конкретної аудиторської програми.

Як правило, великі аудиторські фірми, купуючи подібні програмні продукти, згодом створюють спеціальні надбудови до них, які дозволяють послідовно запускати на масиві даних клієнтів відпрацьовані досвідом фахівців запити та тести. Відповідно, такі додатки до програми є комерційною таємницею аудиторської фірми"[4,59].

В Україні не було програмного забезпечення власної розробки. Втім одна із харківських аудиторських фірм пропонує в Україні російський програмний продукт «IT Audit: Аудитор». Івахненко С.В. оцінює цей факт дуже позитивно. В цілому, можливості програмного продукту відповідають заявленим на сайті розробника параметрам. Програма є спробою створення інтегрованого аудиторського продукту, який би поєднував як інструмент для аналізу даних, так і засіб для розрахунку аудиторського ризику та фіксації аудиторських доказів у робочих документах аудитора"[4,60].

До недоліків даного програмного продукту можна віднести:

- намагання всі дії аудитора підпорядкувати достатньо жорсткій схемі – починаючи від форми програми перевірки та проведення тестів до формування встановлених форм робочих документів;
- недостатньо відпрацьований механізм імпорту даних із бухгалтерського програмного забезпечення.

В програмному продукті «Івахненко & Катеньов Аудит» розробники змогли розробити механізм, який убезпечує від прикрих помилок на етапі перенесення даних. Особливістю програми є двоступеневе перенесення облікових даних. Спочатку дані з бухгалтерської системи перевіряються на предмет їх цілісності. Далі, після конвертації даних з формату «1С:Бухгалтерія» або іншої бухгалтерської програми вони переносяться у проміжні бази даних. Облікова інформація в них зберігається в спеціально розробленому форматі, який побудований із врахуванням специфікації XBRL – eXtended Business Reporting Language. XBRL – це спеціально розроблений стандарт, створений консорціумом, до якого входять найбільші як аудиторські фірми так і розробники програмного забезпечення. Призначення стандарту XBRL – універсалізувати обмін даними між програмним забезпеченням різних виробників та спростити подання фінансової інформації В даному випадку ми орієнтувалися на окрему специфікацію в межах XBRL – XBRL GL (General Ledger – Головна Книга), спеціально розроблену для опису облікових проведення. Після цього виправлені та стандартизовані дані переносяться у власне аудиторську програму для наступ-

ного аналізу. Це дозволило формалізувати процес перенесення даних та підвищити його надійність"[4,63].

Загалом, розроблений програмний комплекс складається з таких технологічних частин (підпрограм та баз даних):

- програмно-алгоритмічних модулів;
- шаблонів запитів та робочих документів;
- проміжних баз даних облікової інформації клієнтів аудиту;
- робочих баз облікової інформації клієнтів (з можливістю модифікації аудитором);
- аудиторських робочих документів.

Якщо ж розглядати структуру комплексу з точки зору роботи з ним, то вона матиме такий вигляд:

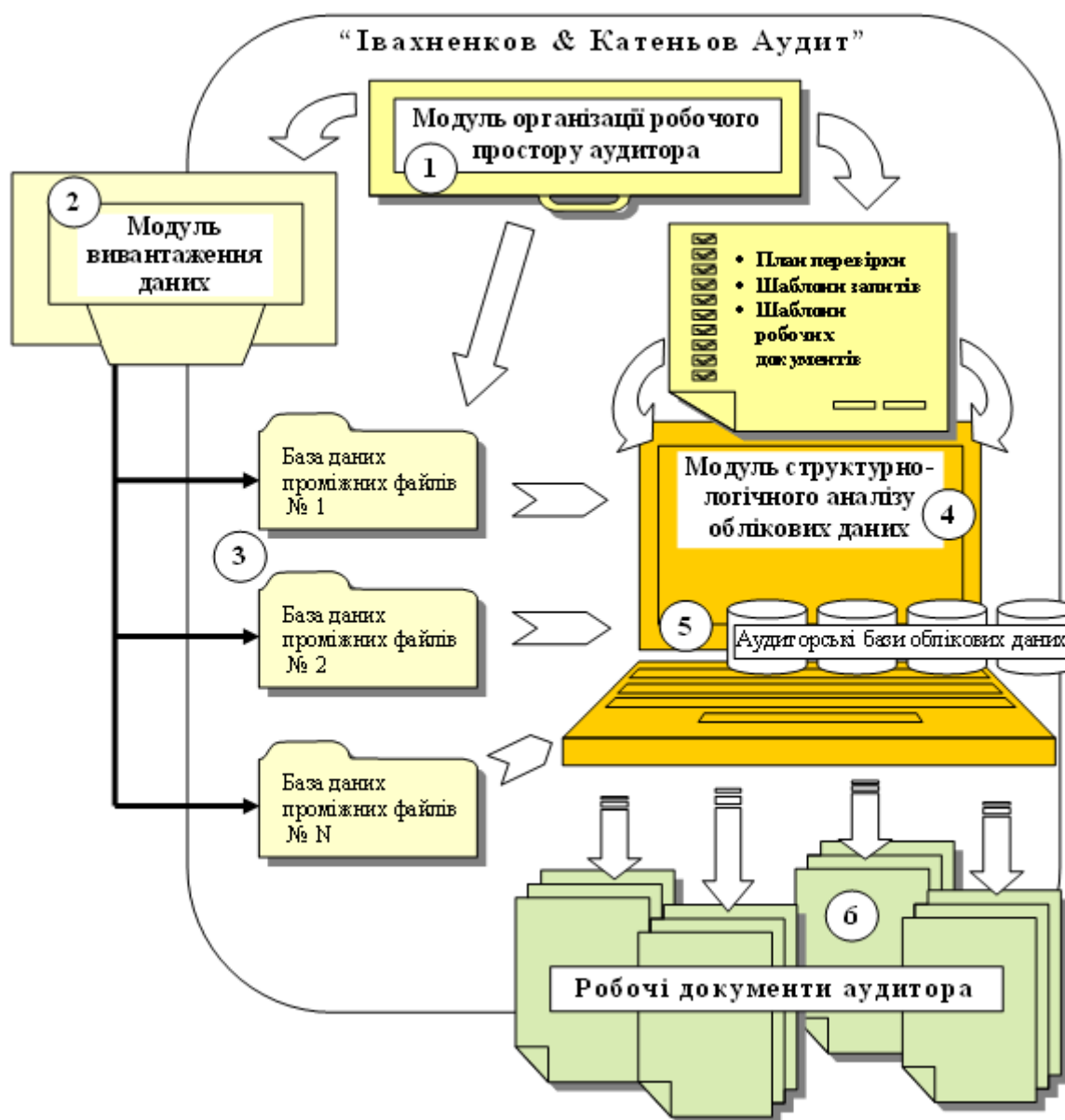

Рис.1. Структура комплексу аудиторського програмного продукту [4,64].

Програмний комплекс містить, в першу чергу, ряд запитів щодо облікової бази даних, які дозволяють швидко провести «експрес-аудит» – попередній огляд інформації в автоматичному режимі, виявити проблемні місця та значно прискорити процес знайомства аудитора з особливостями обліку та внутрішнього контролю клієнта.

Список використаних джерел:

1. Давидов Г.М. Аудит: теорія і практика / Г.М. Давидов. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2006. – 324с.
2. Івахненко С.В. Комп'ютерний аудит: контрольні методики і технології. Наукове видання / С.В. Івахненко. – К.: Знання, 2005. – 286 с.
3. Івахненко С.В. Класифікація програмного забезпечення обліку і контролю / С.В. Івахненко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 7. – С. 55-65.
4. Івахненко С.В. Аудиторське програмне забезпечення для аналізу даних: перший український досвід / С.В. Івахненко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – №10. – С. 55-65.
5. Mennicken, Andrea. Connecting worlds: The translation of international auditing standards into post-Soviet audit practice // Accounting, Organizations and Society 33 (2008) 384–414.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Серединська В. М.

*Мотурняк Юлія,
студентка групи РКзм-52*

ВПРОВАДЖЕННЯ ЛОГІСТИЧНОЇ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

В умовах ринкової економіки особливо важливого значення набуває питання поліпшення використання матеріальних ресурсів. На вітчизняних підприємствах умовно існує технологічна межа резервів виробництва, а от межі господарсько-організаційних резервів немає. Тому поява логістики, як засобу виявлення та використання цих резервів цілком виправдане. Для швидкого впровадження в практику логістичних концепцій в Україні необхідні кардинальні зміни в структурі підприємства і перехід до більш гнучкої його організації.